

Remissvar från Vallentuna kommun Rapporten Arlanda flygplats – en plan för framtiden (Ds 2022:11)

Sammanfattning

Arlanda flygplats utveckling, som nationell och internationell flygnavsfunktion behöver stärkas som multimodal bytespunkt för flera trafikslag. Arlanda flygplats och flyget är viktig för hela Sveriges utveckling. Inte minst när det kommer till att vara drivande för att flyget utvecklas hållbart.

Vallentuna kommun välkomnar en Arlandaförhandling och möjligheterna att samverka i frågor som ny transportinfrastruktur och bättre kollektiva transporter till och från Arlanda flygplats samt ett ökat bostadsbyggande och en större arbetsmarknad. Kommunen vill särskilt framhålla att det finns stora möjligheter och nyttor med en ny tvärförbindelse mellan Roslagsbanans Vallentunagren och Arlanda flygplats.

Vallentuna, med närheten till Arlanda flygplats, har stor potential till utveckling, både gällande bostäder och arbetskraft, inte minst för arbetskraft till Arlanda flygplats. Det är viktigt att Arlanda flygplats och Vallentunas utveckling kan ske samordnat såväl som att god hälsa och livskvalitet bibehålls i Vallentuna.

Nedan följer Vallentuna kommuns synpunkter på rapportens olika delar enligt rapportens disposition och rubriksättning.

3 Viktiga utgångspunkter

3.2.2. Mina reflektioner rörande Brommautredningen

I det fall beslut om en avveckling av Bromma flygplats fattas som innebär en överflyttning av en betydande del av flygtrafiken till Arlanda flygplats förutsätter Vallentuna kommun att det inte innebär en ökad bullerexponering såväl som ytterligare restriktioner för markanvändningen i Vallentuna. Utredning och redovisning av buller- och markanvändningspåverkan i Vallentuna behöver föregå ett eventuellt beslut i frågan.

Därtill förutsätter kommunen att framåtsyftande beslut har tagits så som bland annat utveckling av Arlanda flygplats i ett resenärs- och godsperspektiv och i åtgärder som skapar ökad tillgänglighet till och från flygplatsen.

3.5 Arlanda flygplats har en särställning som nav i det svenska flygplatssystemet och som multimodal bytespunkt

Arlanda flygplats som nav i flygplatssystemet, som multimodal bytespunkt och som växande arbetsplats och därmed en målpunkt i sig förutsätter mer effektiva marktransporter.

En utvecklad multimodalitet och utökat hållbarhetsarbete inom exempelvis flygbränsle, blir viktigt för både konkurrens, effektivitet och för flygplatsens attraktivitetskraft. Kopplingen mellan Stockholm och Arlanda flygplats behöver stärkas och inkludera flera delar av regionen. Det skapar i sig en konkurrenskraft och redundans i systemet.

5 Åtgärder för utveckling av Arlanda flygplats

5.5 Säkerställ fortsatt modernisering av Svenskt luftrum

Vallentuna delar uppfattningen att luftrummet behöver moderniseras. Syftet med översynen behöver dock kompletteras med utgångspunkten att minimera Arlanda flygplats påverkansområden. Vallentuna delar även utredarens uppfattning om att när en modernisering av det svenska luftrummet genomförs är det viktigt att Regeringen tydliggör vem som har ansvar för planeringen av den långsiktiga utvecklingen av luftrummet, både gällande det framtida flyget, men även kopplat till exempelvis framtida drönanvändning inom gods-, och persontransporter. Utifrån kommunernas planmonopol är kommunerna även en fortsatt viktig part inom planeringen, även när det kommer till det undre luftrummet och då framför allt över befintliga och framtida tätortsområden.

5.7.1 Samhällsplanering och riksintresse

Slutsatsen att den senaste riksintressepreciseringen av Arlanda flygplats har minskat påverkansområdet avseende flygbuller stämmer. Däremot har flygplatsens samlade påverkansområde ökat i och med införandet av påverkansområde lågfartsflyg.

Restriktioner för markanvändningen som följer av Arlanda flygplats påverkansområden i Vallentuna innebär negativ påverkan för hela samhället Vallentuna. Cirka 40 % av Vallentuna kommuns geografiska yta omfattas idag av olika påverkansområden. För många företag och enskilda handlar det framför allt om vilka begränsningar av användning och utveckling av fastigheter restriktionerna medför just för dem. För kommunens del begränsar restriktionerna arbetet med att organisera samhället.

I Arlanda flygplats påverkansområde för flygbuller gäller nybyggnadsförbud av bostäder. I Arlandas påverkansområde lågfartsflyg behöver bebyggelseutvecklingen

ske utspritt för att undvika tätortsbildning enligt statistiska centralbyråns tätortsdefinition. Att genom detaljplanering och bygglovsprövning behöva säkerställa en spridd bebyggelseutveckling i områden med hårt tryck på utveckling påverkar kommunens möjligheter att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet. Det är därtill inte i linje med de målsättningar, ambitioner och krav som finns för en hållbar samhällsutveckling på lokal, regional och nationell nivå.

Påverkansområde lågfartsflyg är som anges i rapporten, enligt Trafikverket, en konsekvens av ett villkor (villkor 5) i gällande miljötilstånd. Däremot föreligger ingen konflikt mellan gällande villkor och den bebyggelseutveckling aktuellt påverkansområde avser att förhindra. Påverkansområde lågfartsflyg är ett scenariobaserat anspråk som bygger på att en domstol lämnar ett framtida miljötilstånd likt gällande miljötilstånd. I detta scenario utgår Trafikverket bland annat från att ett framtida miljötilstånd kommer att innehålla strängare krav än gällande trafikbullerförordning, att hanteringen av lågfartstrafiken sker enligt dagens metodik samt att ingen teknikutveckling har skett avseende navigation och miljöpåverkan i framtiden.

5.7.2 Miljöbalken och miljöprövning – behov av ytterligare åtgärder

Vallentuna anser att Arlandas flygplats riksintresseanspråk är alltför extensivt, det är i nuvarande omfattning mer ingripande än vad som krävs för ändamålet. Kommunen anser därför att Trafikverket snarast behöver fastställa en ny riksintresseprecisering för Arlanda flygplats där påverkansområde lågfartsflyg har utgått.

Verksamhetsutövaren behöver istället begära ändamålsenliga villkor i kommande tillstånd, vilka får prövas utifrån de förutsättningar som är gällande då.

Vallentuna delar för övrigt utredarens slutsats att arbetet med ett nytt miljötilstånd för Arlanda flygplats bör påbörjas snarast.

5.8.1 Nulägesbild för väg- och järnvägsinfrastrukturen

Kommunen anser likt utredaren att det behövs ett bredare systemperspektiv i resandet till och från Arlanda flygplats. Det omliggande väg- och järnvägsnätet behöver också rustas upp och kapacitetsförstärkas för att stärka Arlanda flygplats utvecklingskraft, redundans och robusthet. Det finns ett behov av att klassa om Norrortsleden till en Europaväg samt att åtgärderna som föreslagits i åtgärdsvalstudie Häggvik-Rosenkälla genomförs.

5.8.3 Behov av ytterligare åtgärder

Region Stockholm har pekat ut Roslagsbanan till Arlanda i regionens Kollektivtrafikplan 2050 som visar på den framtida önskvärda inriktningen för länets kollektivtrafik. Roslagsbanan till Arlanda lyfts även fram som en framtida kollektivtrafiksatsning i Brommautredningen. Objektet är långt gången i sin planering även om inga formella beslut om genomförande hittills har fattas.

En förlängning av Roslagsbanan binder samman de regionala stadskärnorna Täby/Arninge och Arlanda/Märsta med en restid på cirka 30 minuter och tillför en redundans och robusthet i systemet som idag inte finns. Analyser kring nyttor, kostnader, känslighet och genomförbarhet har tagits fram. Andra beräkningsbara nyttor är exempelvis bostadsnyttor, arbetsmarknadsnyttor samt restidsnyttor. De långsiktiga inkomsteffekterna av en bättre fungerande regional marknad tenderar också att vara större i Stockholmsregionen, vilket tyder på att nyttan för sådana investeringar ofta är lågt räknade. Vidare så bidrar utbyggnaden till en sammanhållen region genom ökad systemnytta med redan gjorda och planerade investeringar i Roslagsbanan samt att den har stor potential att ta marknadsdelar från bilen.

5.8.4 En Arlandaförhandling

Kommunen är beredd att genom en Arlandaförhandling tillsammans med staten och regionen samt andra kommuner se till att Roslagsbanan till Arlanda möjliggörs. Förutom detta ser kommunen ett behov av att staten tar sitt ansvar i utvecklingen av infrastrukturen runt Arlanda, såsom exempelvis en förbättrad väg 268 och ytterligare tunnelrör vid Norrortsleden. Det är också viktigt att de fysiska åtgärder som är föreslagna faktiskt genomförs och att inte redan beslutade investeringar skjuts fram i tiden.

Kommunen anser att Arlandaförhandlingen bör innehålla en helhetslösning, där både Arlanda flygplats och transportsystemet stärks, kollektivtrafikens andel ökar, arbetspendling underlättas från flera delregioner och stadsutveckling utvecklas och möjliggörs.

Samhällsutvecklingen runt flygplatsen är komplex och något alla parter behöver samlas kring och ta ansvar för sina delar, om än gemensamt. Kommunen är i en förhandling beredda att stå för kommunens ansvar inom exempelvis stadsutveckling, både för att möjliggöra för bostäder och näringslivsutveckling samt att arbeta för att nå ett mer hållbart resande.

5.9 Fler bör åka kollektivt

Kommunen delar uppfattningen om att fler bör åka kollektivt. Kommunen föreslår dock att det i första hand ska göras genom utvecklad kollektivtrafik och åtgärder som möjliggör detta, snarare än att göra det svårare för bilister. Om detta ska ingå i en Arlandaförhandling bör detta också inkluderas i relation till stadsutveckling snarare än enbart hårda styrmedel. Kommunen delar bilden av att trängsel behöver motverkas genom att betydligt fler väljer att resa kollektivt.

Många större åtgärder kommer dock inte vara på plats innan 2030 varav det är viktigt att en förhandling startas omgående. Förhandlingen bör hantera både kortsiktiga perspektiv, såsom åtgärder i befintlig infrastruktur men även mer kapacitetsökande åtgärder i ny infrastruktur.

